

CUMELA

**Beleidsrapportage
eerste halfjaar 2022**

Voorwoord

Deze integrale beleidsrapportage beschrijft de inzet, uitgevoerde acties en bereikte resultaten van de beleidsmedewerkers van Cumela in het eerste halfjaar van 2022. We rapporteren dat natuurlijk op onze acht beleidsthema's. Op dit moment spelen er naast onze thema's twee crises een grote rol en die vragen ook veel inzet van het beleidsteam. Daarom rapporteren we aan het begin van deze beleidsrapportage apart ook over de dossiers stikstof en Oekraïne-crisis. Juist in deze twee dossiers werken we als beleidsteam intensief samen met adviseurs van het team Advies en met het team Marketing en Communicatie.

Beleidsontwikkeling en beleidsbeïnvloeding zijn vaak werk van de lange adem. Mooi is het om in deze rapportage te zien dat we ook concrete resultaten boeken. Resultaten waar onze leden en bestuurders mee verder kunnen.

We wensen je veel leesplezier met deze beleidsrapportage.

Colofon

Uitgave: Cumela, de brancheorganisatie voor bedrijven in groen, grond en infra
Redactie: Team beleidsmedewerkers en communicatie
Verkrijgbaar: Cumela, Postbus 1156, 3860 BD Nijkerk, info@cumela.nl
Datum: Nijkerk, september 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Colofon	2
1. Stikstof.....	4
1.1 Stikstofprotest.....	4
1.2 Stille lobby op de achtergrond	4
1.3 Contacten met landbouworganisaties en ketenpartijen	4
2. Oekraïne-crisis.....	5
2.1 Brandstoftoeslag	5
2.2 Kostprijsontwikkeling	5
3. Wij hebben hart voor de bodem.....	7
3.1 E-learning ‘Toepassen van grond en bagger’	7
4. We zorgen voor een duurzaam en gezond arbeidsklimaat	9
4.1 Cao Groen, Grond en Infrastructuur	9
5. We houden het werk en de omgeving veilig en gezond	11
5.1 Veiligheid.....	11
5.2 Arbocatalogus	11
5.3 Toolboxen.....	11
5.4 Vertrouwenspersoon	11
5.5 Stichting Samenwerken Voor Veiligheid	11
6. Wij omarmen en stimuleren innovatie	12
6.1 Technologische innovatie.....	12
6.2 Artikelenreeks over technologische ontwikkelingen	12
6.3 Precisielandbouw opgenomen in eco-regelingen.....	12
6.4 Verdienen met data	12
7. We gaan duurzaam om met milieu, mensen en bedrijven.....	13
7.1 Schoon en Emissieloos Bouwen	13
7.2 Maatwerk aanpak in zevende actieprogramma Nitraatrichtlijn.....	13
7.3 Gewasbescherming: lege fusten en wasplaatsen	13
8. Wij denken vooruit.....	15
8.1 Cumela Kompas.....	15
8.2 Kengetallen duurzaamheid	15
8.3 Factsheet cumelasector	15
8.4 Periodieke publicatie van sectorinformatie	15
9. We zorgen voor een gelijk speelveld	16
9.1 Knelpunten aanbestedingen	16
9.2 Eerlijke mestketen.....	16
10. Wij houden de bereikbaarheid op orde	17
10.1 Registratie en kentekening	17
10.2 Veilig met (land)bouwverkeer.....	18
10.3 T-rijbewijs en buurlanden	18
10.4 Regionale verkeerszaken.....	18
10.5 Sectorraad NIWO	19

1. Stikstof

Minister Van der Wal zet met haar in juni gepresenteerde stikstofplannen een gigantische streep door de agrarische sector. Deze plannen hebben desastreuze gevolgen voor het platteland, maar ook voor aanverwante bedrijven, de sociale samenhang, de werkgelegenheid en de mestmarkt. En dat terwijl de plannen zich volledig concentreren op stikstofreductie en niet op natuurbehoud of herstel, terwijl dat het doel zou moeten zijn!

1.1 Stikstofprotest

In juni hebben we ons aangesloten bij het stikstofprotest dat ontstond na het publiceren van de beleidsvisie van minister Van der Wal. In nauw overleg met een aantal bestuurders, collega's en andere landbouworganisaties hebben we besloten om mee te doen met de landelijke actiedag op 22 juni in Stroe. Met een grote gezamenlijke inspanning is op zeer korte termijn een goede inhoudelijke deelname en communicatie neergezet. Hierbij hebben we onze zorgen ten aanzien van het platteland, het bereiken van de natuurdoelen en het op gang krijgen van vergunningverlening goed voor het voetlicht gebracht.

1.2 Stille lobby op de achtergrond

Lobbyen doe je niet altijd op de voorgrond en in het zicht. Juist bij een zo gevoelig onderwerp als stikstof, waarbij onze sector aan twee verschillende kanten afgeleide belangen heeft, kiezen we er vaak voor om juist op de achtergrond te lobbyen. Daarom zit namens Cumela een van de deskundige collega's van Cumela Advies in de Task Force Stikstof van VNO-NCW en ook in de kerngroep Stikstof van VNO-NCW. Op hoog niveau vindt hier beïnvloeding plaats van de ambtenaren en politici die zich met het onderwerp stikstof bezighouden. Inhoudelijk kunnen we daar vanwege het vertrouwelijke karakter niet veel over zeggen.

1.3 Contacten met landbouworganisaties en ketenpartijen

Voor het onderwerp stikstof houden we regelmatig contact met een groot aantal partijen in de primaire landbouw. Zelf zijn we natuurlijk meer een ketenpartij, die - mede - afhankelijk is van de landbouw. Daarom onderhouden we ook regelmatig contact met de aanspreekpunten stikstof van andere ketenpartijen. We proberen daarbij in te zetten op constructieve acties, strategische afspraken over wie wanneer wat zegt of in de publiciteit brengt.

2. Oekraïne-crisis

De oorlog in Oekraïne heeft op allerlei terrein grote gevolgen, ook voor de cumelasector. Denk bijvoorbeeld aan de hoge brandstofprijzen en de leverbaarheid van hulpstoffen. Blijft het hierbij of heeft de oorlog ook op andere aspecten in de sector zijn weerslag? Wij zetten op een rij wat er speelt.

2.1 Brandstoftoeslag

Een ingrijpend effect is de sterke stijging van de dieselprijs, een grote kostenpost voor cumelabedrijven. In de eerste weken van de oorlog kende de dieselprijs de grootste stijging sinds tien jaar. Cumela heeft daarop een rekentool voor toepassen van een brandstoftoeslag gemaakt en op de website geplaatst. De brandstoftoeslag kan als aparte kostenpost op de factuur worden vermeld.

2.1.1 Weekprijs diesel

Om de fluctuaties in de brandstofprijs te volgen, wordt elke week de gemiddelde weekprijs diesel op de website gepubliceerd. Deze is gebaseerd op de dieselprijs die wordt afgegeven door LTO-ledenvoordeel. Dat vermeldt de dagelijkse veranderingen van de dieselprijs, die worden omgerekend naar een weekprijs. De weekprijs diesel wordt gebruikt om de wijzigingen in de brandstoftoeslag te berekenen.

2.1.2 Accijnsverlaging diesel

Het kabinet heeft de accijns op diesel per 1 april 2022 met 11,1 cent per liter verlaagd. Over de dieselvoorraad per 1 april kon de accijnsverlaging tot 8 april worden teruggevraagd bij de Douane. De aanvraagprocedure voor deze accijnsteruggaaf is op de website van Cumela geplaatst. Ondanks een verzoek vanuit het bedrijfsleven heeft het kabinet besloten om de laag belaste rode diesel niet opnieuw in te voeren.

2.1.3 Enquête gevolgen oorlog

Cumela heeft in maart, samen met vijf collega-brancheorganisaties, een enquête gehouden onder de leden over de gevolgen van de oorlog en de sancties voor Rusland. Bedrijven hebben last van stagnaties bij de levering van staal en kunststof bouwproducten en een sterke stijging van de prijzen van diesel, energie, grondstoffen en bouwmaterialen.

2.2 Kostprijsontwikkeling

In het voorjaar hebben we onze leden geïnformeerd over de ontwikkeling van de verschillende kostencomponenten, zoals personeel, diesel, rente en machines. De behoefte aan informatie bij ondernemers is groot, omdat ook zij te maken hebben met de torenhoge inflatie die onder meer het gevolg is van de oorlog in Oekraïne.

2.2.1 Handelingskader Oekraïne

Samen met de infrabranches Koninklijke Bouwend Nederland, Vereniging MKB Infra, Koninklijke NLI ingenieurs, Techniek Nederland en de Vereniging van Waterbouwers werkt Cumela aan het Handelingskader Oekraïne. Dat Handelingskader heeft als doel om eenduidig te komen tot evenwichtige afspraken over de verdeling van de risico's tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. De realisatie van het Handelingskader Oekraïne is echter lastig. Met name Rijkswaterstaat als opdrachtgever van infrastructurele projecten geeft aan geen financiële middelen te hebben om de gestegen kosten te compenseren.

Cumela neemt daarnaast deel aan twee gesprekstafels over het opvangen van de gevolgen van de Oekraïne-crisis. Dat zijn de tafel Infra landelijk (Rijkswaterstaat en ProRail) en de tafel Infra regionaal (gemeenten, provincies en waterschappen). De gesprekstafels moeten de problemen in de uitvoering van lopende projecten aanpakken. Cumela wil verder werken aan landelijke richtlijnen voor het omgaan met de risico's van prijsstijgingen en vertragingen bij toekomstige projecten.

3. Wij hebben hart voor de bodem

De bodem is de basis van onze samenleving én de bindende factor tussen onze leden. De experts op bodemgebied werken in de cumelasector. Als sector voelen we ons verantwoordelijk voor de bodem. We lenen die van onze kinderen, dus zorgen we dat ook generaties na ons van de bodem kunnen genieten.

3.1 E-learning ‘Toepassen van grond en bagger’

Een mooi resultaat in de eerste helft van 2022 is het opleveren van de e-learning ‘Toepassen van grond en bagger’. Eind maart was deze klaar voor gebruik voor onze leden. Inmiddels is de e-learning ook beschikbaar via de kanalen van de Bodembreed Academie. We maken op deze laagdrempelige manier ingewikkelde wetgeving inzichtelijk voor cumelaondernemers.

3.2 Terranimo

Een andere online-tool die dankzij onze inspanningen beschikbaar is gekomen, is Terranimo. Dit programma is behulpzaam bij het inschatten van verdichtingsrisico's door zware landbouwmachines op de bodem. We hebben hierin samen met WUR, Cosun Beet Company, Fedecom en IRS gewerkt om dit model ook voor Nederlandse bodems en machines geschikt te maken. In april is de Nederlandse versie online gekomen. Inmiddels zijn ook de eerste fabrikanten van landbouwmachines bezig met de integratie van dit model in hun machinebesturing.

3.3 PPS-programma Kennis op Maat

Sinds dit jaar zijn we deelnemer aan het PPS-programma Kennis op Maat Preventie bodemverdichting en aan de PPS Bodemverdichting Verdiept, dat onderzoek gaat doen naar het voorkomen en opheffen van ondergrondverdichting.

3.4 Europese bodemstrategie

De Europese bodemstrategie voor 2030 is dit voorjaar aangenomen door de Europese Commissie. Deze strategie wordt nu omgezet in richtlijnen voor de nationale regelgeving van de lidstaten. Daarop volgt ook nog een periode van inspraak en consultatie. Deze strategie richt zich naast landbouwbodems ook op schone bodems (stoffen) en klimaatmitigatie (waterberging, erosie en verwoestijning). We zijn nauw betrokken bij beleidsvorming door de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit voor de vertaling van deze strategie naar Europese en uiteindelijk nationale regelgeving. Gelukkig is er in Nederland op dit vlak al veel geregeld, maar we moeten alert blijven of de langetermijndoelen die ons worden gesteld wel realistisch en haalbaar zijn.

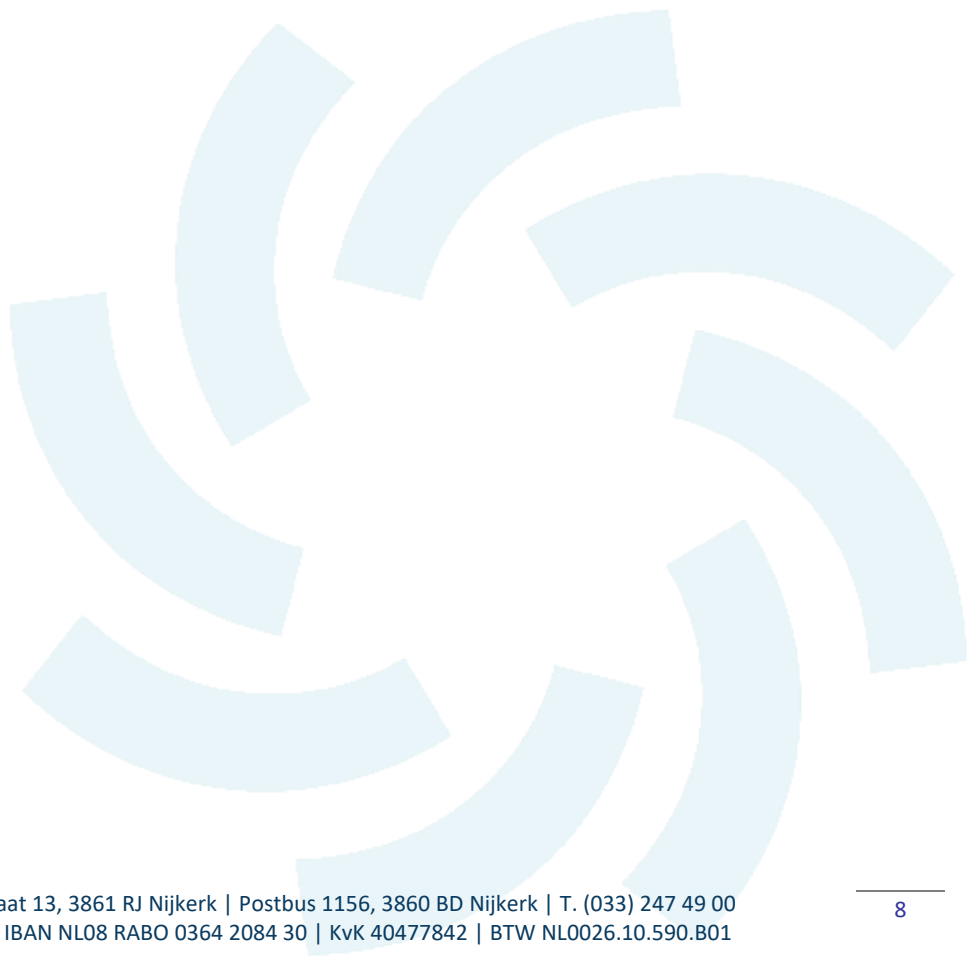
3.5 Kwalibo-stelsel

Ook het Kwalibo-stelsel (Kwaliteitsborging in het bodembeheer) wordt herzien. Wij gaan ook in dit proces meedoen, omdat veel van onze leden te maken hebben met dit stelsel en de BRL-certificaten die hieraan zijn gekoppeld. Van belang is een werkbaar stelsel, ook voor het midden- en kleinbedrijf.

3.6 Omgevingswet

Als laatste noemen we hier de naderende invoering van de Omgevingswet en het digitaal stelsel dat daarvoor in ontwikkeling is. Dit stelsel mist nog veel gebruiksvriendelijkheid en

daarvoor zijn we in contact met Bodem+ en ook in VNO-NCW-verband leveren we onze zorgpunten aan.

4. We zorgen voor een duurzaam en gezond arbeidsklimaat

De cumelasector biedt uitdagend en afwisselend werk met veel verantwoordelijkheid. Medewerkers zijn de drijvende krachten achter cumelabedrijven. Daarom zetten wij ons in voor werkgevers en medewerkers. Samen met de sociale partners investeren wij in een duurzaam en veilig arbeidsklimaat en zorgen we voor aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden en goed onderwijs.

4.1 Cao Groen, Grond en Infrastructuur

Eind 2021 hebben we een nieuwe cao Groen, Grond en Infrastructuur afgesloten. De eerste maanden van 2022 hebben we de redactie daarvan afgerond en is er een cao-boekje naar alle leden verzonden. In de maanden mei en juni zijn er een aantal ledenbijeenkomsten georganiseerd met als titel 'Word cao-slim'. Deze bijeenkomsten stonden in het teken van onder andere de nieuwe cao, uitleg over bestaande afspraken en de arbeidsmarktcrapte. Het was fijn om weer met leden in gesprek te zijn.

4.2 BPL Pensioen

Wij zijn op een aantal plaatsen in de organisatie betrokken bij BPL Pensioen. Zowel de sociale partners, het bestuur als het verantwoordingsorgaan buigen zich over de te nemen besluiten in het kader van het nieuwe pensioenstelsel. Dit is een proces waarin veel informatie wordt gedeeld en tot op heden voorlopige besluiten worden genomen, omdat de wetgeving nog niet definitief is.

In de aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel zijn de spelregels voor indexering versoepeld, waardoor BPL Pensioen heeft kunnen besluiten om de pensioenen per 1 augustus 2022 met 2,6 procent te verhogen.

4.3 Instroom

We zijn samen met de sociale partners gestart met het oprichten van een instroomcampagne voor het voorgezet onderwijs. Doel ervan is om te zorgen voor meer instroom en de personeelsbezetting van de sector op peil te houden voor een gezond toekomstperspectief.

4.4 CumelaAcademie 2.0

Met de nieuw geschreven visie 'cumelaAcademie 2.0' werken we als bedrijfsleven, brancheorganisatie en onderwijs naar een plaats waar gezamenlijk wordt gewerkt aan het aanbieden van aantrekkelijk en kwalitatief goed onderwijs, waarbij studenten naadloos hun weg vinden in het bedrijfsleven of doorstromen naar een vervolgopleiding en we gezamenlijk werken aan een leven lang ontwikkelen.

4.5 Skills

In april hebben we in samenwerking met de bedrijfstakgroep (BTG) skills-wedstrijden georganiseerd voor studenten Groen, Grond en Infrastructuur. Alle partijen waren enthousiast en we willen deze beroepenwedstrijd jaarlijks organiseren.

4.6 Wetsvoorstel Transparante arbeidsvoorwaarden

Het wetsvoorstel Transparante arbeidsvoorwaarden is zonder aanpassingen door de beide Kamers aangenomen. De door ons gestelde vragen zijn deels beantwoord tijdens de behandeling in de Eerste Kamer. Desondanks staan er bij ons nog een aantal vragen open. Het ministerie heeft daar nog geen antwoord op gegeven.

5. We houden het werk en de omgeving veilig en gezond

In onze sector werken we met grote machines en gevaarlijke stoffen. Kleine fouten kunnen grote gevolgen hebben voor mens en natuur. Daarom vergroten wij de kennis en het bewustzijn van de risico's die het werken in onze sector met zich meebrengt.

5.1 Veiligheid

We streven naar honderd procent veiligheidsbewustzijn. Honderd procent bewust zijn van de risico's begint met het uitvoeren van de risico-inventarisatie & -evaluatie (RI&E). De RI&E is intensief gepromoot en ook het volledig uitvoeren van het plan van aanpak. Ongevalsoorzaken worden steeds meer gedeeld, zodat deze kunnen worden verwerkt in de RI&E en op deze manier bij anderen kunnen worden voorkomen.

5.2 Arbocatalogus

Het actueel houden van de arbocatalogus op www.agroarbo.nl verloopt moeizaam, omdat de Nederlandse Arbeidsinspectie een andere wijze van toetsen hanteert. Hierdoor dreigt de werkbaarheid verloren te gaan en daar willen we niet op inleveren. De arbocatalogus moet aansluiten op de dagelijkse praktijk. We blijven in gesprek.

5.3 Toolboxen

Afgelopen periode zijn er de nodige toolbox-video's en toolbox-artikelen verschenen om cumelaondernemers te helpen bij het geven van de voorlichting en instructie en daarmee ongevallen te voorkomen.

5.4 Vertrouwenspersoon

Met de sociale partners hebben we afspraken kunnen maken over de vertrouwenspersoon. Alle bedrijven die afdragen aan Colland en de cao Groen, Grond en Infrastructuur toepassen, kunnen vanuit het collectief gratis gebruik maken van Stigas als vertrouwenspersoon.

5.5 Stichting Samenwerken Voor Veiligheid

Sinds 1 juni jongstleden is Cumela aangesloten en toegetreden tot het algemeen bestuur van de Stichting Samenwerken Voor Veiligheid (SSVV). De SSVV is een samenwerkingsverband van 24 (branche)organisaties uit de Nederlandse industrie. De missie van de SSVV is om werken in een risicovolle omgeving voor iedereen in de keten, van opdrachtverlening tot uitvoering, structureel veiliger en gezonder te maken. Meer informatie: www.ssvv.nl.

6. Wij omarmen en stimuleren innovatie

Ontwikkelingen en innovaties gaan snel. Dit biedt mogelijkheden voor onze sector. We volgen innovaties op de voet, communiceren die naar onze leden en zetten die in voor onze lobby en sectorprofilering.

6.1 Technologische innovatie

Binnen CEETTAR (de Europese koepel) is gewerkt aan een gezamenlijke notitie over een Europees voorstel voor een Dataverordering. Eerder dit jaar heeft de Europese Commissie hierin voorstellen opgenomen over hoe om te gaan met de uitgewisselde data tussen bedrijven. CEETTAR is voorstander van het delen van data, maar wil wel zekerheden en duidelijkheid over de datapositie van cumelabedrijven (gebruik, overdracht, toegang en privacy).

6.2 Artikelenreeks

We zijn gestart met een artikelenreeks in het vakblad Grondig. Hierin leggen we nieuwe technologische ontwikkelingen uit en schetsen de mogelijke invloed op cumelabedrijven. Binnen het beleidsteam bespreken we nieuwe innovaties. Niet alleen om de invloed te bespreken op het effect voor bedrijven en de sector, maar ook bij welke innovaties we actief betrokken willen zijn en of we deze ondersteunen en zo ja op welke wijze.

6.3 Precisielandbouw opgenomen in eco-regelingen

De Tweede Kamer heeft in een aangenomen motie aangegeven dat precisielandbouw een plek moet krijgen in een lijst met zogeheten eco-maatregelen. Hiermee wordt invulling gegeven aan een grote wens van Cumela dat binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid het gebruik van nieuwe technieken en werkwijzen moet worden gestimuleerd en niet de investering in technieken. In het voorjaar van 2022 werd duidelijk dat invoering niet meteen plaatsvindt per 2023, zoals bij de andere eco-maatregelen in de lijst. Het ministerie wil in 2023 eerst nog een proef doen met precisielandbouw als eco-regeling, zodat invoering op zijn vroegst per 2024 plaatsvindt. Komend jaar is het belangrijk dat de precisielandbouw daadwerkelijk een plek krijgt in de lijst met eco-maatregelen per 2023.

6.4 Verdienen met data

Binnen Precisielandbouw 4.0 is via een leer-werktraject verder gewerkt aan het ontwikkelen van verdienkansen met data. We hebben dit nu met name gericht op loonwerk in de melkveehouderij. Binnen het overkoepelende traject wordt ook nagedacht over een data-infrastructuur voor de akkerbouw, waarbij de insteek van Cumela is dat er rekening wordt gehouden met de eigen data-positie van loonwerkers.

7. We gaan duurzaam om met milieu, mensen en bedrijven

Duurzaam ondernemen levert rendement op. We stimuleren de cumelasector om het belang van de energietransitie te onderschrijven. We zorgen dat er voldoende tijd en ruimte vrijkomt om die omslag op een realistische, haalbare en betaalbare manier te maken.

7.1 Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB)

De intensieve gesprekken met de drie ministeries die werken aan het programma Schoon en Emissieloos Bouwen (Infrastructuur en Waterstaat, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Economische Zaken en Klimaat) beginnen hun vruchten af te werpen. De SEB-subsidie voor de aanschaf van zero-emissiemachines werd, zoals Cumela verwachtte, snel (negenvoudig) overschreven. Mede op ons verzoek heeft de verantwoordelijke staatssecretaris Vivianne Heijnen van Infrastructuur en Waterstaat meer budget beschikbaar gesteld, zodat de meeste aanvragen kunnen worden gehonoreerd.

Cumela heeft nog steeds grote twijfels over de haalbaarheid en betaalbaarheid van de emissiereductiedoelstellingen voor CO₂, fijnstof en stikstof in 2030 en heeft daarover begin mei een brief gestuurd aan de projectleiding van SEB met acht kritische randvoorwaarden om de voorgestelde ingroepaden te kunnen laten slagen. Ook heeft Cumela de krachten gebundeld met zestien collega-branches voor aanpassingen aan het SEB-convenant. De door Cumela geuite twijfel wordt inmiddels bevestigd door TNO-onderzoek. Naar verwachting zal dit onderzoek wederom leiden tot bijstelling van de doelstellingen. In september wordt terugkoppeling van SEB op onze bezwaren verwacht.

Ondertussen doen steeds meer vooruitstrevende ondernemers ervaring op met zero-emissiematerieel en neemt het aantal opdrachtgevers dat dit uitvraagt in aanbestedingen toe. Samen met de collega-branches in De Groene Koers delen we de ervaringen met de sector. We organiseren kennissessies en worden uitgenodigd door opdrachtgevers, zoals gemeenten en waterschappen, om ervaringen over de uitdagingen van emissiereductie te delen.

7.2 Maatwerkeraanpak in zevende actieprogramma Nitraatrichtlijn

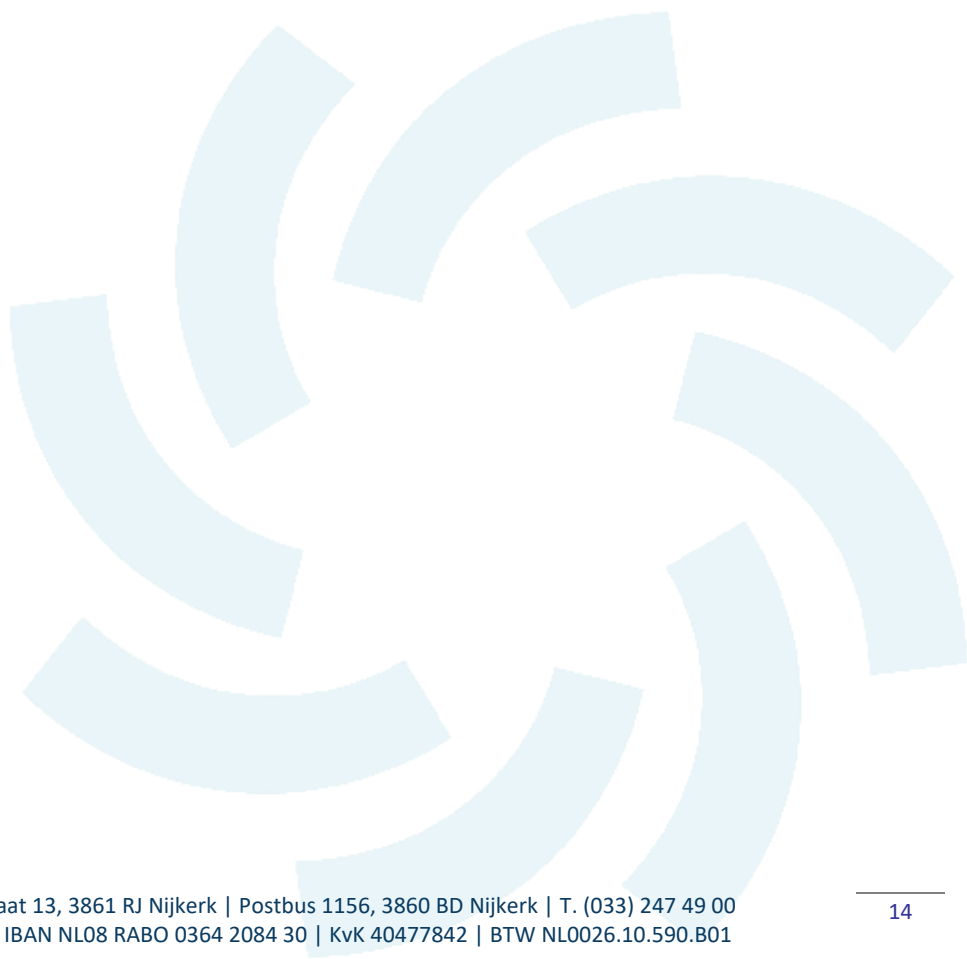
Na de politieke besluitvorming in 2021 over het zevende actieprogramma Nitraatrichtlijn werkte Cumela intensief samen met andere partijen uit het agrarische bedrijfsleven en met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aan een alternatief spoor: de maatwerkeraanpak. Doel is een aanpak te ontwikkelen waarbij de teler zelf kan kiezen welke maatregelen hij kiest om de waterkwaliteit te verbeteren. Deelname aan de maatwerkeraanpak betekent ontheffing voor een paar verplichte onderdelen van de al vastgestelde maatregelen in het actieprogramma. Besluitvorming over wel of geen maatwerkspoor in het actieprogramma vindt plaats in oktober.

7.3 Gewasbescherming: lege fusten en wasplaatsen

Cumela werkt mee aan een pilot om een nieuw werkend inzamelingsstelsel op te zetten voor restanten gewasbeschermingsmiddelen en lege verpakkingen (fusten) daarvan. De pilot draait in de zomer 2022 in een tweetal regio's. Landelijke invoering is beoogd in 2023.

Cumela werkt ook mee aan een inhoudelijke handreiking voor vergunningverleners die wasplaatsen en zuiveringsinstallaties beoordelen. Insteek van de handreiking is om interpretatieverschillen tussen vergunningverleners te voorkomen. In voorbereiding is ook een

handreiking die gebruikers handvatten biedt als ze een wasplaats voor gewasbeschermingsapparatuur willen aanleggen en vrijkomend waswater willen zuiveren.

8. Wij denken vooruit

Regeren is vooruitzien, ook in de cumelasector. Voor de continuïteit van cumelabedrijven is het belangrijk om snel en adequaat in te spelen op veranderingen. We inspireren ondernemers in de sector om analyses te verwerken in hun bedrijfsvoering. Daarnaast maken we analyses van de sector en gebruiken deze gegevens in onze lobby en sectorprofilering.

8.1 Cumela Kompas

Afgelopen halfjaar zijn er met de leverancier verbeteringen doorgevoerd in de analysetool voor Cumela Kompas. Hierdoor kunnen we op elk gewenst moment bepaalde kengetallen analyseren. Ook kan in een eerder stadium worden gecommuniceerd over de bedrijfseconomische ontwikkelingen van bedrijven in de cumelasector.

8.2 Kengetallen duurzaamheid

Het programma voor Cumela Kompas is uitgebreid met een module om inzicht te verkrijgen in de CO₂-emissie van bedrijven. Uit een eerste voorlopige analyse blijkt dat de CO₂-emissie van cumelabedrijven in 2020 gemiddeld 30,8 ton per € 100.000,- bruto marge bedroeg. Dit komt neer op 38,1 ton CO₂ per fte. Komend jaar zal de module verder worden ingericht.

8.3 Factsheet cumelasector

In het kader van 'Cumela gaat lokaal' is de factsheet over de cumelasector geactualiseerd. Ook is nieuwe informatie opgenomen, waaronder informatie over duurzaamheid.

8.4 Periodieke publicatie van sectorinformatie

In de eerste helft van 2022 is voor Trends & Analyse gewerkt aan de ontwikkeling van een websitepagina met dashboards en grafieken over verschillende thema's die relevant zijn voor de cumelasector. In eerste instantie was het de bedoeling om aansluiting te vinden bij de beleidsthema's Personeel & Arbeid en Omgevingswet, maar inmiddels is besloten om in eerste de instantie de focus te leggen op publicatie van een aantal vastgestelde indexeringen. Op dit moment wordt in samenwerking met Cumela Communicatie onderzocht op welke wijze deze publicatie het best kan worden vormgegeven.

9. We zorgen voor een gelijk speelveld

Een gelijk speelveld is in het belang van de hele sector. Concurreren doe je namelijk door de wet- en regelgeving en fatsoensnormen te respecteren. We stimuleren leden om bij te dragen aan een gelijk speelveld en zoeken de dialoog met partijen die op het eerste oog een tegengesteld belang lijken te hebben.

9.1 Knelpunten aanbestedingen

In 2021 hebben we een enquête uitgevoerd onder onze leden. Een belangrijk leerpunt was de constatering dat weinig bedrijven zich vooraf via Cumela oriënteren of voorbereiden op het deelnemen aan aanbestedingen, maar bij problemen Cumela wel weten te vinden. Daarom hebben we plannen om een e-learning voor aanbestedingen op te zetten. Bovendien blijven we ons (voorlopig op nationaal niveau) inzetten voor een gelijk speelveld voor alle ondernemers.

9.2 Eerlijke mestketen

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangegeven het rVDM per 2023 te willen invoeren. Er moet echter nog veel werk worden verzet. Pas eind mei was de software van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit zo stabiel dat er een pilot met gebruikers kon worden uitgevoerd. Deze werkwijze met webschermen is echter voor een professionele mestvervoerder te omslachtig en vergt dat hij zijn e-Herkenningsmiddel aan de chauffeur moet meegeven. Dat is niet werkbaar. De leveranciers van bedrijfsmanagementsystemen (mestsoftware) voor de vervoerders zullen naar verwachting een goede en praktische schil om het rVDM-systeem heen bouwen. Daar zijn alle bekende leveranciers nu hard mee bezig. Het lukte deze bedrijven echter niet om al in de eerste helft van 2022 een brede pilot uit te voeren.

De sectie Meststoffendistributie heeft de randvoorwaarden geformuleerd waaronder zij zal meewerken aan de brede invoering van KeurMest en MineralenManager. De voorwaarden zijn:

- In het toekomstig mestbeleid moet een belangrijke rol komen voor KeurMest en MineralenManager, waardoor ook onbehandelde mest van de veehouder naar de akkerbouwer kan worden vervoerd.
- De hele mestketen moet meedoen. Van veehouderij tot eindgebruiker van de mest moeten alle schakels in de keten meedoen.
- Voor alle deelnemers aan KeurMest moeten er duidelijke voordelen zijn aan het feit dat zij gecertificeerd zijn. Duidelijk moet worden hoe en met welke beleidsruimte de overheid deelname aan KeurMest wil gaan belonen.

De MineralenManager is opgeleverd en wordt inmiddels door een aantal pilotbedrijven gebruikt.

10. Wij houden de bereikbaarheid op orde

Onze leden werken overal. Het werk en de bedrijfslocatie moeten daarom goed en veilig bereikbaar zijn, ook met groot materieel. Dit is minder vanzelfsprekend dan het klinkt. Landbouwvoertuigen worden regelmatig als hinderlijk ervaren en steeds vaker worden bedrijfslocaties van cumelabedrijven niet geschikt geacht voor het buitengebied.

10.1 Registratie en kentekening

De invoering van de registratie- en kentekenplaatplicht van bestaande (land)bouwvoertuigen is formeel per 1 januari 2022 afgerond. De RDW had op eind december 2021 echter nog een werkvoorraad van 110.000 aanvragen die nog moesten worden afgewikkeld. Het ging hierbij vaak om de lastiger aanvragen, waarbij voertuiggegevens ontbraken, zoals een constructieplaat of ingeslagen voertuigidentificatienummer (VIN).

Om te voorkomen dat registratieplichtige landbouwtrekkers en motorrijtuigen met beperkte snelheid in 2022 niet meer op de openbare weg mogen rijden, is er een overgangperiode van een half jaar ingevoerd. Tot 1 juli 2022 hoefden bestaande trekkers en zelfrijdende werktuigen nog geen kentekenbewijs te hebben en dus ook geen kentekenplaat. Dit werd door de politie gedoogd en gaf de RDW de tijd om in het eerste halfjaar de aanvragen voor registratieplichtige (land)bouwvoertuigen alsnog af te werken.

Op initiatief van Cumela en LTO heeft de RDW het inslaan van VIN's op centrale locaties mogelijk gemaakt. Dit om te voorkomen dat er ver met (land)bouwvoertuigen naar RDW-keuringsstations moest worden gereden. Was eerst de insteek om dit bij mechanisatiebedrijven te doen, de ervaring leerde dat inslaan nog beter kon op de locatie van de aanvrager. De aanvragers hadden veelal meerdere voertuigen die moesten worden beoordeeld en ingeschreven, wat op de eigen locatie ook voor de RDW efficiënt genoeg kon.

Verder is er regelmatig overleg gevoerd met de RDW over goedkeuring van nieuwe mobiele machines. Zonder goedkeuring kunnen mobiele machines niet worden ingeschreven. Momenteel wordt er nog steeds gewerkt aan een nationale typegoedkeuring van mobiele machines. Zolang die er niet is, kunnen leveranciers en fabrikanten van mobiele machines via versnelde inschrijving hun mobiele machines registreren. Snelle registratie van nieuwe (land)bouwvoertuigen is belangrijk, omdat je deze als koper zo snel als mogelijk wilt kunnen inzetten.

Ondanks de diverse maatregelen is de RDW er niet volledig in geslaagd om alle registratieaanvragen voor 1 juli 2022 weg te werken. Om te voorkomen dat registratieplichtige (land)bouwvoertuigen na 1 juli de weg niet op mogen, reikt de RDW tijdelijke kentekenbewijzen uit met een beperkte geldigheid. In afwachting van definitieve registratie kan er dan wel met het (land)bouwvoertuig op de weg worden gereden.

Per 30 juni 2022 zijn er ruim 712.000 (land)bouwvoertuigen geregistreerd en dat overtrof de prognoses behoorlijk. Er zijn een kwart meer landbouwtrekkers dan ingeschat. Ook het aantal getrokken landbouwvoertuigen is meer dan twee derde hoger dan verwacht.

Geregistreerde (land)bouwvoertuigen per 30 juni 2022				
Voertuigsoort	Categorie	Geregistreerd	Prognose	In % prognose
Landbouwtrekkers	T en C	334.755	270.000	124
MMBS'en	Z	121.914	130.000	94
Mobiele machines	U	2.302		
Getrokken materieel, waarvan	R+S	253458	150.000	169
- landbouwaanhangwagens	R	162.304		
- getrokken werktuigen	S	91.154		
Totaal		712.429	550.000	130

10.2 Veilig met (land)bouwverkeer

In 2022 zijn er weer diverse projecten Veilig met (land)bouwverkeer op basisscholen gedaan. De aanvragen hiervoor zijn na de coronaperiode sterk toegenomen. Het is hierdoor niet altijd meer goed mogelijk om deze voorlichting over (land)bouwvoertuigen op dezelfde wijze uit te voeren. Cumela heeft afgelopen voorjaar hiervoor de Handreiking verkeersinstructie basisschoolkinderen ontwikkeld. Deze is bedoeld voor de cumelabedrijven die met hun materieel naar de praktijkdag op de basisscholen gaan. Deze voorlichtingsprojecten worden goed gewaardeerd. Niet alleen door de schoolkinderen, want ook de wegbeheerders, zoals gemeenten en provincies, hebben veel interesse hierin. Duidelijk is wel dat deze projecten bijdragen aan meer verkeersveiligheid en aan meer begrip voor (land)bouwvoertuigen op de openbare weg.

10.3 T-rijbewijs en buurlanden

In juni is er overleg geweest met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat over aangepaste eisen voor het rijden met lichte (land)bouwvoertuigen en over de wederzijdse erkenning van de landbouwrijbewijzen. Naar de voorwaarden voor een rijbewijs T-light wordt onderzoek gedaan, dat eind dit jaar moet zijn afgerond. Verder heeft het ministerie opdracht gegeven voor een vergelijkend onderzoek naar de inhoud en examinering van de trekkerrijbewijzen in Duitsland en België. Doel is om te komen tot een formele wederzijdse erkenning van elkaars rijbewijzen.

Verder heeft Cumela inbreng geleverd op de internetconsultatie van de Europese Commissie over de vierde Rijbewijsrichtlijn. Wij pleiten daarin voor een Europees geharmoniseerd T-rijbewijs en wederzijdse erkenning van de nationale landbouwrijbewijzen. Dit in lijn met het initiatief van CEETTAR op dit terrein. Doel is om uiteindelijk te komen tot een Europees landbouwrijbewijs voor alle landbouwtrekkers en zelfrijdende werktuigen met een maximumconstructiesnelheid van 40 km/u en ongeacht het soort gebruik. Dit zal echter wel een traject zijn van de (zeer) lange adem.

10.4 Regionale verkeerszaken

De provincie Groningen heeft de oostelijke ringweg N367 opengesteld voor (land)bouwverkeer. Dit was een belangrijke wens van Cumela en LTO Noord. De snelheidsverhoging naar 40 km/u is als motivatie gebruikt voor de openstelling. Er wordt gewerkt aan nog meer openstellingen van provinciale wegen in de provincie Groningen.

In Noord-Holland is er overleg geweest met de gemeente Alkmaar over de knelpunten voor landbouwvoertuigen door West- en Oost-Graftdijk en door Graft-De Rijk en ook over de ring Alkmaar. Inzet is de openstelling van een deel van de N244 en de ring Alkmaar voor

landbouwverkeer. Verder is er weer overleg met de provincie Noord-Holland over doortrekking van de parallelweg N240 langs Medemblik naar de N239 Westerzeedijk.

In maart is er overleg geweest met de gemeente Hardenberg over het fietspadenplan en een veilige positionering van het landbouwverkeer buiten de kern van Hardenberg. Medewerking van gemeenten hierbij is noodzakelijk. Door de gemeenteraadsverkiezingen en de vorming van nieuwe colleges hebben deze regionale verkeerszaken in 2022 echter wel een tijd stilgelegen en worden die pas in de tweede helft van 2022 weer opgepakt.

In Noord-Brabant heeft Cumela in samenwerking met de politie een kennismiddag (land)bouwverkeer voor politie, wegbeheerders en cumelabedrijven gehouden. Insteek was om de deelnemers te informeren over de nieuwe zaken rond landbouwvoertuigen op de openbare weg. De Douane heeft een presentatie gegeven over het tanken van rode diesel in België.

In Limburg heeft op uitnodiging van de LLTB en Cumela gedeputeerde Maarten van Gaans een werkbezoek gebracht aan Baexem. Hier heeft hij zich laten informeren over de problemen die de beoogde landbouwroute geeft als de nieuwe N280 bij Baexem is gerealiseerd. Nader overleg over de nieuwe landbouwweg met de provincie Limburg vindt nog plaats.

10.5 Sectorraad NIWO

Op uitnodiging van NIWO is Cumela toegetreten tot de sectorraad van NIWO. In deze sectorraad zitten de brancheorganisaties TLN, Evofenedex en VERN en de vakbonden FNV en CNV. De sectorraad is het adviesorgaan van NIWO dat adviseert over de dienstverlening van NIWO. Kenmerkend voor de cumelasector is de inzet van landbouwtrekkers en kippers voor beroepsvervoer. Ook dit soort vervoer is Eurovergunning-plichtig en de specifieke kennis van onze sector kunnen wij nu formeel inbrengen bij NIWO.